భావబంధాలు

ఆ ఆఫీసుకు కొత్త సూపర్నెంట్ ప్రకాశరావుగారు వచ్చి రెండు నెలలయింది.

అయినా ఆయన బంగళాలో ఒంటరిగా ఉండడం, ఆర్డర్లీ వంట చేసిపెట్టడం —ఈ రెండూ ఆఫీసు గుమాస్తా బృందంలో ఒక విధమైన సంచలనం, ఆశ్చర్యం రేకెత్తించాయి.

ఆర్డర్లీ సీతయ్య. సీతయ్యను ఒంటరిగా పట్టుకుని ఒక మధ్యాహ్నం "అయ్యగారికి పెళ్లాం, బిడ్డలూ నువ్వేనేమిటి సీతయ్యా!" అన్నాడు ప్లానింగ్ గుమాస్తా శేషగిరి.

"అయ్యగారి వాలకమేమిటో తెలీడంలేదు బాబూ, ఉప్పు ఎక్కువ వేసినా ఏమీ అనరు. ఎలా వేసినా తింటారు." అన్నాడు సీతయ్య.

గుమాస్తాలు పోరుపడలేక ఒకరోజున సీతయ్య ప్రకాశరావుగారిని అడిగాడు "అమ్మగోరు, పిల్లకాయలు ఎప్పుడొస్తారేటి బాబూ!" అని.

అయ్యగారు కాసేపు జవాబు ఇవ్వలేదు. తరవాత "సీతయ్యా" అన్నారాయన.

"అయ్ — ఏటిబాబు."

"నీకు వంట చెయ్యడం కష్టంగా ఉందా సీతయ్యా?"

"అదేటిబాబూ, నాకేటి కష్టంలేదు."

"అమ్మ లేదురా, ఎప్పుడో పోయింది. నీకు కష్ట

కమలాకాంత్

మయితే చెప్పు. మరెవర్నైనా కుదుర్చుకుందాం." అన్నారు ప్రకాశరావుగారు.

"ఇంకోడు ఏటికి బాబూ — నేనే చేస్తా. తెలీక అడిగినా క్షమించాల" అన్నాడు సీతయ్య.

* * *

"శ్రీపురం బస్సు ఎప్పుడుందో కనుక్కో సీతయ్యా. తనిఖీకి వెళదాం." అన్నారు ప్రకాశరావుగారు.

"అరగంటకో బస్సుంది బాబయ్యా. వదండి."

"శ్రీపురం పోస్టుమాష్టర్ పేరేమిటిరా?" అన్నారాయన.

"శేఖరం బాబుదొరా. చాలా మంచోరు."

ఆ ప్రాంతాలకు బదిలీ అయి వచ్చిన తరువాత శ్రీపురం వెళ్లడం ఇదే మొదటిసారి. ఆయనకు ఆ ప్రాంతాలన్నీ కొత్తకొత్తగా ఉన్నాయి.

శ్రీపురం అక్కడికి ముప్ఫయిమైళ్లు.

ఆ పరిసరాల ప్రకృతి వింతగానే ఉంది. ఎటుచూచినా పెద్ద పెద్ద గుట్టలు. పచ్చటి చెట్లు. పరిసరాల అంద చందాలకు పరవశించిపోయారు.

"ఇదేబాబూ శ్రీపురం, దిగుదాం రండి" అన్నాడు సీతయ్య ఏదో ఆలోచనలో లీనమైన ప్రకాశరావుగారితో.

పోస్టాఫీసు బస్సుస్టాండ్‌కు దగ్గరగానే ఉంది.

పోస్టుమాస్టరు శేఖరం ఎదురువచ్చి సాదరంగా లోనికి తీసుకువెళ్లాడు. తన టేబుల్‌కు ఎదురుగా కుర్చీ చూపించి "కూర్చోండి" అన్నాడు శేఖరం.

కౌంటర్‌లో నలుగురైదుగురున్నారు.

ఒక పక్కన టెలిగ్రాఫ్ సౌండర్ కట్టుకడల గో చేస్తున్నది. మరోమూల క్లార్క్ ఉత్తరాలమీద ముద్రలు వేస్తున్నారు.

శేఖరం కారీ యువకుడు. ఉంగరాల జుట్టు

అనురాగ లతలు ఎంత తొందరగా అల్లుకుని పెనవేసుకుంటాయో, అనుమానపు చీడపురుగులు అంత వేగంగానూ ఆ లతల్ని కొరికి వేస్తాయి. ఫలితంగా పెనవేసుకున్న లతలు ఎండి, రాలిపోతాయి. ఒక సుముహూర్తాన ఏర్పడ్డ బంధాలు అనుబంధాలై, భవబంధాలుగా మిగిలిపోతాయి.

పచ్చని వర్చస్సు. ముఖంలో సౌమ్యత. జనంతో మర్యాదగా మాట్లాడుతున్నాడు. వారు కూడ అతనితో ప్రేమతో వ్యవహరిస్తున్నారు.

కౌంటర్‌లో మాటల గలగల.

పక్కన స్టాంపింగ్ చప్పుడు.

మరోపక్కన టెలిగ్రాఫ్ టిక్స్ టిటిక్స్ మ్యూజిక్.

ప్రకాశరావుగారి ఎదట శేఖరం. శేఖరం వెనక గోడకు భారత రాష్ట్రపతి పెద్ద ఆయిల్ పెయింటింగ్ వేలాడదియ్యబడిఉంది. ప్రకాశరావుగారి మనోయవనిక మీద వర్తమానం చెరిగి, విస్మృతి కఠిన శృంఖలాలు ఛేదించుకుని పాతికేళ్లగతం తారట్లాడింది. అలాగని ఆయన ఆ గతాన్ని పూర్తిగా మరిచిపోనూలేదు. కాని గతస్మృతులు ఆయనను ఖిన్నుణ్ణి చేస్తాయి. ఆయన హృదయంలో విషపు కైజార్లు దింపుతాయి.

సుఖప్రదమైన సుషుప్తిలో పీడకలలా సాఫీగా సాగిపోయే జీవితంలో ఆ సంఘటన జరగకుండా ఉంటే?

వాడూ ఇంతవాడే అయిఉండేవాడు. అప్పుడే పిల్లాడు చిదిమితే పాలు కారేటట్లు బంతిలా ఉండేవాడు.

ఇంతకీ ఆ పాతకికి పెడబుద్ధులు పుట్టబట్టి ఇంత జరిగింది. తన జీవితాన్ని నట్టేట్లో ముంచి పిల్లాణ్ణి తీసుకుని దేశాల వెంబడి వెళ్లిపోయింది దగుల్బాజీది.

ఎంతగా ప్రేమించాడు తను. పువ్వులలో పూజించాడు. కాని జీవనగతి మరోలా ఉంది.

మనం అమితంగా కాంక్షించేవి అరుదుగా పొందగలుగుతాం. కావాలని కోరితెచ్చుకున్నవి కలకాలం నిలవవు. అంతే అయింది తనకు.

ఆ రోజుల్లో తను మరాపురంలో పోస్టుమాస్టర్‌గా ఉండేవాడు. పాతికేళ్లు ఉండేవి. దూరాన దుగ్గిరాలదగ్గిర కుగ్రామంలో అమ్మా, నాన్న ఉండేవారు. అప్పుడే రుక్మిణితో పరిచయమైంది.

పాత పద్ధతులకు బూజు దులిపి, కొత్త పద్ధతుల్ని ఆదర్శాలని సజావుగా కలిపి, నవీన భావాలతో ఉరకలు వేసే యౌవనంలో జీవితాన్ని పరుగులు తీయిస్తున్న కాలం అది.

రుక్మిణి ఆ ఊళ్లోనే మిడిల్ స్కూలు టీచర్.

ఒకరోజు కౌంటర్‌లో బాగా జనం ఉన్నారు. రుక్మిణి బాంకు పుస్తకమూ, డబ్బు తెచ్చి కౌంటర్‌లో నిలబడ్డది. ఆమె ఒక్కత్తే!. కౌంటర్‌లో జనం ఆమెను ముందుకు రానివ్వడంలేదు.

కొంతసేపు చూసి, విసుగుపుట్టి గబగబా లోనికి వచ్చింది. పుస్తకమూ, డబ్బు టేబులు పైన పెడుతూ "తరవాత వస్తా మాస్టారూ చేసి ఉంచండి" —అని చిరునవ్వు నవ్వుతూ వెళ్లిపోయింది, తను జవాబు ఇచ్చే లోపలే. విభ్రాంతపోవడం తనవంతే అయింది. కిటికీ అవతల జనం పిస్సగా నవ్వుకున్నారు.

తనకు మాత్రం ఒక తటిల్లత మెరిసి సద్దుకున్నట్లయింది. ఆ రోజు సాయంత్రం బడి వదలగానే వచ్చింది రుక్మిణి. పుస్తకం తీసుకుని "థ్యాంక్స్ — మాస్టారూ, వస్తాను" అన్నది.

ఆనాడు నాటిన స్నేహబీజం మొలకై, చిగిర్చి, చెట్టై, మానై, మహాతరువై —తమ ఉభయుల జీవితాలను తనలో ఇముడ్చుకుంది.

పాలపొంగులాంటి యౌవనం.

పాతకొత్తల మేలు కలయికల ఆదర్శాలు.

ఇద్దరికీ పెద్దలు దూరంగా ఉండడంతో ఊరంతా కోడయి కూస్తుంటే ఇద్దరి మనస్సులు ఏకమయి "లోకం పిడుది — లోకులు కాకులు" అన్నవి.

రుక్మిణి వాళ్ల అమ్మానాన్నలకు ఉత్తరం రాయలేదు. తనూ అంతే.

ఒక సెలవురోజు చూసి కోర్టులో పెళ్లి అయిందనిపించారు. పెళ్లి పెద్దలు ఒకరిద్దరు స్నేహితులు, ఆఫీసు ప్యూనూను.

తరవాత రుక్మిణి తన తల్లిదండ్రులకు రాసింది. తనూ రాశాడు.

అటునుండి ఆమెవాళ్ళు, ఇటునుండి తనవాళ్లు వచ్చారు. తామిద్దరు కిమ్మనలేదు. తమని వదిలి, వాళ్ళు వాళ్లు పోట్లాడుకుని, ఎవరిదారిన వారు వెళ్లిపోయారు.

ఇక మిగిలింది తామిద్దరు.

కొన్నాళ్లు స్వర్గధామంలా గడిచిపోయింది జీవితం.

ఒకరోజున కౌంటర్‌లో ఒకడు "పోస్టుమ్యాస్టారు గోతిలో పడ్డారా!" అని గబగబా వెళ్లిపోయాడు.

అసలే తను చిన్నమెత్తుమాట పడేరకంగాడు. వాడన్నమాటమీద తర్జనభర్జన మొదలయింది.

ఒక సంవత్సరం గతంలోకి జారిపోయింది.

బాబు కలిగాడు. అపరంజిలాంటి బాబు. ఎర్రటేలులాగా ఉండేవాడు.

అమ్మ నాన్నలకు తాము ఇరువురూ రాశారు. ఎవరూ రాకపోగా ఉత్తరం కూడా రాలేదు.

ఊళ్లో గుసగుసల ఉద్ధృతం ఎక్కువైంది.

"హెడ్‌మాస్టర్ కమలాకరం నట్టేట్లో మునిగాడు. పంతులమ్మ గట్టిది" తను రాగానే మాటలు ఆపివేశారు రోడ్డుమీద ఒకరోజు.

పాతకిని తను చరిత్ర తెలుసుకోకుండా చేసుకున్నాడు. కమలాకరానికి, రుక్మిణికి సంబంధం —ఎవరినోట విన్నా అదే. అందరు చెవులు కొరుక్కుంటూరు.

తనను వింతగా, జాలిగా, సానుభూతిగా చూస్తారు.

అయినా ఓర్చుకున్నాడు తను. అనుమాన బీజం మొలకెత్తనే కూడదు.

సంవత్సరాల తరబడి పరీక్షించబడినది! వేలకొలది ప్రజలచే పరీక్షించబడినది!
ఆరోగ్యమైన, చురుకైన జీవితాన్ని పొందండి!
దాంపత్య జీవితంలోని బలహీనత గూర్చి మీరు చింతపడవద్దు

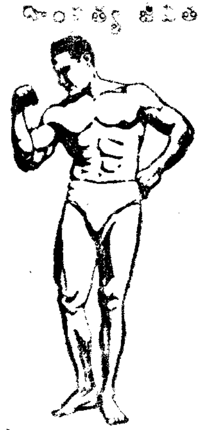

జీవన స్పెషల్

రుచియైన ఆయుర్వేద టానిక్, ఉత్తమ గుణములుకలది. కోల్పోయిన శక్తిని చేకూర్చి మీ దాంపత్య జీవితాన్ని ఆనందమయం చేస్తుంది. స్త్రీలు ప్రసవానంతరం "జీవనస్పెషల్" సేవించిన, యవ్వనవతులుగాఉందురు.

తక్కువ ఫలితానికి!

అవు గేదె పాలు మంచిది —కావలసినంత దేహవ్యాయామం చేయవలెను—

ముఖ్యమైనది "జీవనస్పెషల్" మీదేహాన్నితొందరగా పోషించు శక్తిగలది కాబట్టి మూడు వారములు సేవించిన తరువాత ఒక వారంరోజులు మానివేయుట చాల అవసరం. లేనియెడల లావై పోదురు లేక దాంపత్య వాంఛ అధికమగును. ఆరోగ్యం, బలం చేకూరిన వెంటనే మానివేయవలెను. 450 గ్రాముల ప్యాకింగ్‌లో లభించును. ధర రు. 10/— ప్యాకింగు, పోస్టేజి అదనం.

మేము క్రొత్తగా ప్రవేశపెట్టినది:—"అమృతలేపనం"

"జీవన స్పెషల్"కు తోడు మిక్కిలి పనియైనది. 25 మి.లీ.ల సీసా 1 కి రు. 10/—లు. నికరం, ఉచిత లిటరేచరుకు వ్రాయండి. సగం విలువ అడ్వాన్సుగా ఆర్డర్లతో పంపవలెను. మిగిలినది వి. పి. పి. మీద చెల్లించవలెను. ఆర్డర్లు దిగువ అడ్రసుకు పంపవలెను.

ఉత్తరములన్నియు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయవలెను.

Manager. Jeevamritham Oushada Sala.
CALICUT-1, (S. INDIA)
Chief Physician: Dr. K. N. RAMDAS, Vaidya Vibhooshanam.
Class "A" Regd. Medical Practitioner.
ఫోన్: 3607 & 2419, నివాసం: 2345
షరా: స్టాకిస్టులు కావలెను. షరతు, నిబంధనలకు వ్రాయండి.

తను కొన్నిరోజులు పరీక్షించాడు.

పిల్లాడిని ఇంట్లో ఒంటరిగా నౌకరుకి వదిలివేసి ఎప్పుడో చీకటిపడ్డ తరవాత వచ్చేది.

ఒకరోజున తను నిలదీసి అడిగివేశాడు. బడిలో పని ఎక్కువగా ఉండడంవల్ల ఆలస్యమౌతున్నదని చెప్పేది. కాని బడిలో పని నెలల తరబడి ఉండదు. రుక్మిణి చేష్టలలో మార్పు ఏమీరాలేదు. ఊళ్లో గాలిమాటల జోరు ఎక్కువైంది.

ఒకనెల జీతం తక్కువ ఇచ్చింది. —"అదే"మంటే "ఎక్కడో పోయింది" అన్నది.

మరునాడు "కమలాకరం అదృష్ట వంతుడు" అన్నారు ఒకరు.

"ఎదురు డబ్బులిచ్చేవారెవరు దొరుకుతార్రా?" మరొకడు.

తన హృదయం పిండేస్తున్నాయి మాటలు. గౌరవం మంట గలిసింది. ఊళ్లో తల ఎత్తుకోలేకుండా ఉన్నాడు.

రుక్మిణిని నయానా భయానా అడిగి చూశాడు. కాని ఆమె మూగనోమేగాని ఒక్కదానికీ జవాబు ఇచ్చేదికాదు.

శంకాకుల మనస్సులో రుక్మిణిస్తబ్ధత మరికాస్త ద్వేషాన్ని రంగరించింది.

ఎన్నడూ చేయి చేసుకుని ఎరగని తను రుక్మిణిని మొదటిసారి కొట్టాడు. తిట్టాడు. ఉద్యోగానికి ఉద్వాసన చెప్పమన్నాడు. ససేమిరా అంది.

చివరికి కమలాకరంమీద, రుక్మిణిమీద దావా వేశాడు.

అప్పుడు ఏడ్చింది రుక్మిణి. తను ఏ పాపమూ ఎరగనంది. సంవత్సరన్నర పైచిలుకు మనస్సు మలినమైపోయింది. ఇప్పుడు రుక్మిణి ఏడుపుతో కరిగేటంత మెత్తని హృదయం కాదు తనది.

ఒక అభిప్రాయమంటూ ఏర్పడకూడదు.

ఏర్పడిన తరవాత అంత తేలికగా వదిలివేసే స్వభావం కాదు తనది. దాని అంతు తేలవలిసిందే. తప్పుకు శిక్ష అనుభవించవలిసిందే.

అంతే, రుక్మిణి, పిల్లాడు దూరమైపోయారు.

ఒక ఊరిలో ప్రభుత్వోద్యోగిని మూడు నిండు సంవత్సరాలు ఉంచుతారు.

ఆ ఊరిలో అడుగు పెట్టేటప్పుడు రుక్మిణి తన జీవితంలో అడుగిడనేలేదు.

ఈమధ్యలో గాలితెరలా, ఆకసాన మెరుపులా వచ్చింది. ఆ ఊరినుండి వెళ్లేలోపలే రుక్మిణితో బాంధవ్యం తీరిపోయింది. ఆ మూడేళ్లకాలంలోనే జీవితం భయానకమైన మలుపు తిరిగింది.

ఏనాటి బాంధవ్యమో, అంత అందమైన రుక్మిణి మనస్సు లోపల మాలిన్యం నిండి ఉందని ఎవరికితెలుసు? పైకి కనబడే వెన్నెల్లాంటి హృదయంలో పదును కత్తులు, విషపు బాకులు నిండి ఉన్నవని తెలుసా?

అమ్మ, నాన్న కత్తిగట్టారు. అసహ్యించుకున్నారు. రుక్మిణి విషపుకత్తి గుండెల్లో కస్సున నాటిపోయింది.

బాబుకూడా లేడు. పోతూ పోతూ రుక్మిణి తీసుకు వెళ్లింది వాణ్ణి.

తరవాత ఇంటికి ఉత్తరం రాశాడు. జవాబులేదు. 'మనసులు మార్చుకోకపోతారా?' అనే ధీమాతో, మానవ సహజమైన నమ్మకంతో వరసగా నాలుగు ఉత్తరాలు రాశాడు.

విసుగెత్తి పదిహేనురోజులు సెలవుపెట్టి ఊరు వెళ్లాడు. తెలిసినవారు నానామాటలూ అన్నారు. "మీ అమ్మ నాన్న పోయి ఆరునెలలయింది. బుద్ధి ఉందా నీకు?" అన్నారు. తను రసాతలానికి కుంగిపోయాడు.

అమ్మ నాన్న బెంగతో, తను చేసిన వివాహానికి, ప్రయోజకత్వానికి కుళ్లి కుళ్లి చనిపోయారు.

ఇక దుర్గాపురంలో ఒకరోజు కూడ ఉండలేదు. మరో ఊరికి బదిలీ చేయించుకున్నాడు.

ఒకరి ఆలనా పాలనా లేకుండా — మరొకరితో సంబంధం లేకుండా ఇన్నేళ్లూ గడిపాడు విరక్తితో.

లోకంలో తను ఏకాకి పిచ్చిచెట్టులా. అది ఎవరికీ ఉపకరించదు. అలాగే తనూ. ఒకరిని ఉద్ధరించవలసిన, ఒకరి కోసం త్యాగం చేయవలిసిన బ్రతుకు తనది.

అందరూ జాలిపడేవారు. తనుఅందర్నీ ప్రేమించాడు. అదృష్టం కలిసివచ్చి అంచలంచలుగా ఉన్నతస్థానాన్ని ఆక్రమించాడు. అందరూ తనని ప్రేమించారు.

అందరిలోనూ తన బాబుని చూసుకుంటున్నాడిప్పుడు. ఉన్నారో లేదో, అయితే ఎక్కడ ఉన్నారో.

ఆ పాతకి గొంతు నులిమి చంపేసినక్కాగా ఆవేదనతో లేచిపోయి ఉంటుంది.

ఇంతలో టేబుల్ పైన ఫోను రింగుమంది.

గతం కరిగిపోయింది. ప్రకాశరావుగారు ఉలిక్కిపడ్డారు.

"కాఫీ తాగండి" అన్నాడు శేఖరం.

కౌంటర్‌లో జనం పర్చబడ్డారు. కట్టుకడలు మోగుతూనే ఉన్నాయి. శేఖరం వెనక రాష్ట్రపతి ఫోటోపై రెండు పిచ్చికలు ముక్కులు రాచుకుంటూ మరో రకమైన మోర్స్ ఆలాపిస్తున్నాయి. ఫోటో అద్దంలో చూసుకుంటూ లోపల ప్రతిబింబాన్ని ముక్కుతో పొడుస్తున్నాయి.

సీతయ్య ట్రే తెచ్చి బిస్కట్ల ప్లేటు అక్కడ పెట్టాడు.

"ఎందుకు నాయనా ఇవి?" అన్నారు ప్రకాశరావుగారు.

శేఖరం ఆశ్చర్యపోయాడు, ఆయన వింత స్వభావానికి.

"ఈ ఊరు నీకు సౌకర్యంగా ఉంటుందా శేఖరం?" అన్నారు ప్రకాశరావుగారు.

శేఖరం ముఖంలో సౌమ్యత, అతని పనితనము చూసినప్పటినుండీ అతనిమీద మంచి అభిప్రాయం కలిగింది ఆయనకి.

ఆఫీసు రికార్డులు అన్నీ చాలా అందంగా, శుభ్రంగా ఉంచాడు — ఆయనకు తప్పులేవీ కనబడలేదు.

శేఖరాన్ని, ఆఫీసును చూసినప్పటినుండీ ఆయనకు తన చిన్నతనం గుర్తుకు వచ్చింది. తనూ ఆ రోజుల్లో ఒకరు వేలెత్తి చూపలేనట్లు పని చేసేవాడు. ఇప్పుడు శేఖరానికి, ఆనాటి తనకూ ఎక్కడా భేదం కనబడడంలేదు. అందుకనే తృప్తిగా శేఖరాన్ని కష్టసుఖాలు కనుక్కున్నాడు.

ప్రకాశరావుగారి ఉదారహృదయానికి శేఖరం తబ్బిబ్బైపోయాడు. ఆ ఊళ్లో అతను సుఖంగానే ఉంటున్నాడు. ఆ ఊరిప్రజతో ఎలాంటి గొడవా లేకుండా నెట్టుకువస్తున్నాడు. ఆమాటే శేఖరం చెప్పాడు ప్రకాశరావుగారితో.

ఆరాత్రి శేఖరం తన ఇంట్లోనే భోజనం ఏర్పాటు చేశాడు. తరవాత తన గొడవ చెప్పసాగాడు.

"ఇలా రండిసార్. ఈయన మా మేనమామ సీతాపతి. ఈమె మా అమ్మగారు."

ఇద్దరు హస్తద్వయం జోడించారు.

శేఖరం తల్లి వికృతంగా ఉన్నది. ముఖంనిండా భయంకరమైన స్ఫోటకం మచ్చలు.

"బాబూ, మిమ్మల్ని చూసే భాగ్యంలేదు మాకు. భగవంతుడు మా దృష్టి లాగేసుకున్నాడు. పనిమీద వచ్చిన మిమ్మల్ని బాధించడం మంచిదికాదు. అబ్బాయ్ శేఖరం. . . . ."

ప్రకాశరావు స్తంభీభూతులైపోయాడు. కాసేపు శిలావతుగా వారిని చూస్తూ ఉండిపోయాడు.

ఆయనకు కడుపులో దేవినట్లయింది.

'జీవితం ఎంత భయానకమైనది?' అనుకున్నాడాయన.

నాలుగు మెతుకులు కతికి లేచారు. ఏమీ తినబుద్ధి కాలేదు. శేఖరం రెండుమూడుసార్లు చెప్పి చూచాడు.

కాని లాభం లేకపోయింది.

ప్రకాశరావుగారికి ఇన్స్పెక్షన్ బంగ్లా రిజర్వ్ చేయించారు. రాత్రి పది గంటలవుతూంది. సీతయ్య వరండాలో కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు.

ప్రకాశరావుగారితో శేఖరం బంగళాకు బయలు దేరాడు. దారిలో అన్నాడు శేఖరం — "క్షమించండి. మీకు వారిని చూపవలసిందికాదు. భోజనం సరిగా చెయ్యలేదు."

"లేదు శేఖరం, బస్సు ప్రయాణంవల్ల బడలికగా ఉంది. మరేంలేదు" అన్నారు ప్రకాశరావుగారు.

తిరిగి శేఖరం తన గోడు చెప్పుకున్నాడు.

"ఆయన మా మేనమామ మేజర్ సీతాపతి. ఆమె మా అమ్మగారు. ఇద్దరికీ దృష్టిలేదు. ప్రపంచంలోని కుత్సితాన్ని కళ్లను చూసే దురదృష్టం వారికిలేదు. ఆ దృష్ట్యా వారు అదృష్టవంతులు. లోకం దృష్టిలో శాపగ్రస్తులు వారు.

సీతాపతి మామయ్య వరల్డ్‌వార్‌లో మేజర్. బర్మాలో క్యాంప్‌లో బాంబులు పడ్డాయి — చావు తప్పి కన్ను లొట్టపోయింది. రెండు కళ్లు పోయాయి. మా అమ్మ దైవోపహతురాలు. ఆమెదో గాథ.

మొదట కొన్నేళ్లు నాకూ తెలీదు — తరవాత పెట్నాడగా నిజం చెప్పింది. ఆమె ఆ రోజుల్లో దుర్గాపురంలో టీచరుగా ఉండేదట. ప్రకాశ్ అని పోస్టుమాస్టరు ఉండేవాడు. కులం ఒకటిగాదు. కాని లోకాన్ని ఎదిరించి వివాహం చేసుకున్నారు. తరవాత వారికి నేను కలిగాను.

మా నాన్న మారిపోయాడు. కారణం లోకం . . అనుమానస్థుడు. ఊళ్లో వాళ్లందరికీ ఆవిడ నిప్పులాంటిదని తెలుసు. కాబట్టే పగబట్టింది. నింద వేశారు. అమ్మ కుళ్లి కుళ్లి ఏడ్చింది. —నిజం తెలుసుకోలేకపోయాడు — హెడ్‌మాస్టర్‌కీ, ఆమెకీ అక్రమ సంబంధం అంటగట్టారు.

నాన్నలో అనుమానం పెరుకుపోయింది. కావాలని ఎదిరించి చేసుకున్న వివాహబంధాన్ని కర్కశంగా తునాతునకలు చేశాడు.

అంతే. అమ్మ నన్ను తీసుకుని తల్లిదండ్రుల దగ్గిరికి వచ్చింది. కాని వారికి ఇష్టంలేని సంబంధం. వారు దరికి రానీయలేదు. అప్పుడే మా మామయ్య యుద్ధంనుండి వచ్చాడు. గుడ్డివాడు. గుడ్డివాడని తెలుసుకుని ఆయన భార్య సంబంధం తెగతెంపులు చేసుకున్నది. లోకమంతా స్వార్థం కృత్రిమ ప్రేమలతో నిండి ఉన్నది మాష్టారూ. ఆయనకు అమ్మంటే ప్రాణం. యుద్ధంనుండి వస్తూ కొంత డబ్బు తెచ్చాడు. నన్ను వారిద్దరు పెంచారు ఎటో తీసుకుపోయి.

అమ్మ నిర్దోషి కాబట్టే కుమిలిపోయింది. తనలో తాను దహించుకుపోయింది. మంచాన పడ్డది. స్ఫోటకం అమ్మ దృష్టిని లాక్కున్నది.

ఇద్దరూ గుడ్డివాళ్లే నన్ను ఇంతవాణ్ణి చేశారు మాష్టారూ. వారిద్దరూ బాగుండి, మా నాన్న కూడా ఉంటే. . . ." శేఖరం కంఠం రుద్ధమైంది.

తమాయించుకుని తిరిగి చెప్పాడు.

"కాని ఆ అదృష్టం నాకు లేదు. అంతటితో దురదృష్టం మమ్మల్ని వీడలేదు.

నాకు సుశీలతో పెళ్లి అయింది. సుశీల చదువుకున్నది కాస్తోకూస్తో. ఈ జీవితాలన్నీ శాపగ్రస్తాలు. సుశీల పేరుకుపూర్తిగా విరుద్ధం. కళ్లులేని మామయ్యనీ, అమ్మనీ అగౌరవ పరిచింది—వారిని వదిలివేసి రమ్మన్నది.

నా బతుకుబాటను తీర్చిదిద్దిన మామయ్యను, దావానలాన్ని మింగి, నవనీతంలాంటి మనసు, మమతా పంచి చల్లగా పెంచిన నా అంధురాలైన మాతృమూర్తిని ఎలా వదిలేది చెప్పండి?

ఇన్ని జీవితాలు పాడవగా తను దూరంగా పారిపోయి బావుకొనేదేమిటి?

'నీ ముఖం చూసుకో — నాతో బాధలు పడకు. వెళ్లిపో' అన్నాను.

దుష్టవిధి క్రూర నియంతృత్వం మమ్మల్ని విడదీసింది.

దీపం, జీవితం — ఈ రెంటికీ సామ్యం ఉంది మాష్టారూ. మీ ముఖం చూస్తూంటే ఇంత చెప్పాలనిపించింది. మీ పక్కన నడుస్తూంటే, మీతో మాట్లాడుతూంటే చల్లనినీడన సేద తీర్చుకున్నట్లున్నది. జీవితం దీపశిఖలాటిదయితే —ప్రేమానురాగాలు, మల్లెలాంటి మనసు చమురులాంటివి. చమురులేని దీపాలు కొడిగట్టవా మాష్టారూ? అలాగే మానాన్న, అమ్మ, మామయ్య, నేను.

అంతా కొడిగట్టిన దీపాలం మాష్టారూ!"

శేఖరం కళ్లు తుడుచుకున్నాడు. ప్రకాశరావుగారి హృదయస్పందన ఎక్కువైంది. కళ్లు బైర్లు కమ్ముతున్నాయి.

"క్షమించండి. మీకు బాధ కలిగించాను. ఉదయం వస్తాను." శేఖరం వెళ్లాడు.

అర్ధరాత్రి తలుపు ఎవరో బాదుతున్నారు.

శేఖరం బద్ధకంగా తలుపు తెరిచాడు. లైటు వేశాడు. కాంతి సీతయ్యను పరిచయం చేసింది.

"ఏమిటి సీతయ్యా?" అన్నాడు శేఖరం.

సీతయ్య గాభరాగా "అయ్యగారు పడిపోయారు. రండి! ఏమిటో అంటున్నారు. నాకర్థం గావడల్లేదు బాబూ!" అన్నాడు.

ఆదుర్దాగా శేఖరం బంగళాకు వెళ్లాడు. సీతయ్య వెంబడించాడు.

వరండాలో లైటు వేసి ఉంది.

ప్రకాశరావుగారు కింద గచ్చుపైన బోర్లా పడి ఉన్నారు. అస్పష్టంగా ఏవో గొణుగుతున్నారాయన.

శేఖరం ఆయన దగ్గిరగా వెళ్లి ఆత్రతగా "ఏమిటి మాష్టారూ" అని లేవదీసే ప్రయత్నం చేశాడు.

ప్రకాశరావుగారు ఏదో సంజ్ఞ చేశారు.

శేఖరం చేతుల్ని తన గుండెకి హత్తుకుంటూ — నిర్వేదం తొణికిసలాడగా — నూతిలోనుండి మాట్లాడినట్లు అన్నారుః

"శేఖరం, ఇహ బతకను. గాబరా పడకు. ఒకసారి "నాన్నా" అను నాయనా. మీ అమ్మ బతుకును సర్వనాశనం చేసింది ఈ పాతకుడే. ఈ దీపం ఇహ వెలగదు. నీవన్నట్లు మన బతుకులు కొడిగట్టిన దీపాలే. అంతకన్నా ఏమీ చెప్పలేను బాబూ. నువ్వు, అమ్మ, మామయ్య నన్ను క్షమించండి. వారిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయకు —"

అంతే. ఆయన పక్కకు ఒరిగిపోయారు.

ప్రకాశరావుగారి బతుకు దీపశిఖ ఆరిపోయింది.

శేఖరం "నాన్నా!" అని ఆయన నిర్జీవశరీరంమీద పడిపోయాడు.

సీతయ్య అశ్రునయనాలతో ఘనతిమిరనిబిడ నిశీథినిలోకి చూస్తూ ఉండిపోయాడు! ★

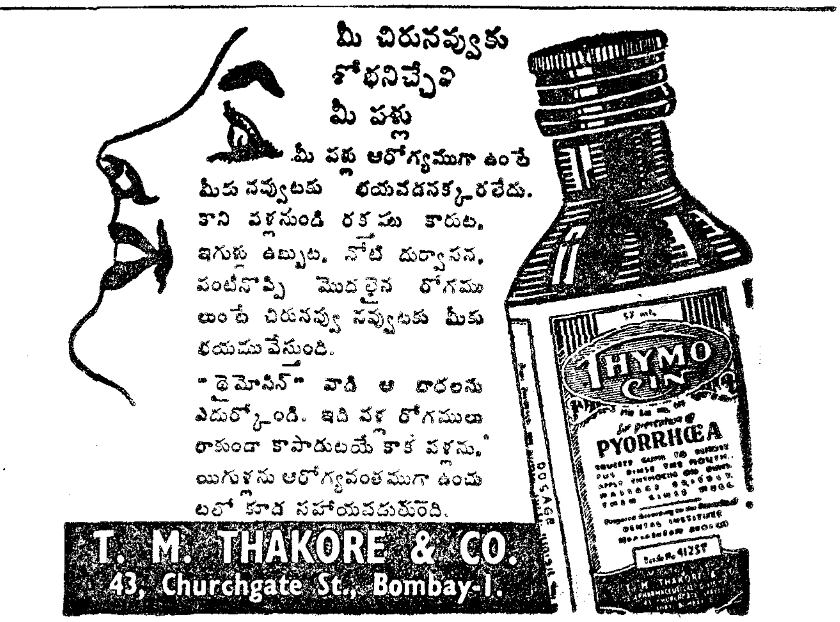

Stockists: SURAJ Medical Hall, Narayanguda, HYDERABAD-29.